

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України
Інститут проблем виховання НАПН України
Інститут обдарованої дитини НАПН України
Міжнародна академія педагогічної освіти
Полтавська обласна державна адміністрація
Полтавська обласна рада
Полтавська міська рада
Мала академія наук України
Аріельський Університет, Аріель, Ізраїль
Краківський педагогічний університет імені Комісії національної освіти, Польща
Краківська Академія імені Анджея Фрич Моджевського, Польща
Середня школа «Сент-Ендрю», Канада
Національний коледж шкільних керівників, Великобританія
Університет Яна Кохановського в Кельцах філія в м. Пьотрков Трибунальський

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У СЕРЕДНІЙ ТА ВИЩІЙ ШКОЛІ (XXVIII КАРИШИНСЬКІ ЧИТАННЯ)

27-28 травня 2021 року

м. Полтава

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Сігарчук Роман Анатолійович – доктор історичних наук, професор, в.о. ректора Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка; **Шевчук Сергій Миколайович** – доктор географічних наук, доцент, проректор із наукової роботи Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка; **Гриньова Марина Вікторівна** – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, декан природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка; **Ежи Малец** – професор, ректор Краковської Академії імені Анджея Фріча Моджевського, Краков, Польща; **Пінхасов Альберт** – ректор Аріельського Університету, Ізраїль; **Raichlin Yosef** – професор, Laboratory of Polymers, Аріельський Університет, Ізраїль; **Гриньов Роман Станіславович** – доктор фізико-математичних наук, факультет фізики Аріельського університету, Ізраїль; **Жданова-Неділько Олена Григорівна** – доктор педагогічних наук, доцент Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Онішко Валентина Володимирівна** – доктор педагогічних наук, професор Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Шиян Надія Іванівна** – доктор педагогічних наук, професор Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Пилипенко Сергій Володимирович** – доктор біологічних наук, професор Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Дяченко-Богун Марина Миколаївна** – доктор педагогічних наук, професор Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Ткаченко Андрій Володимирович** – доктор педагогічних наук, доцент Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Сас Наталія Миколаївна** – доктор педагогічних наук, доцент Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Пивовар Ніна Михайлівна** – доцент Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Школяр Сергій Петрович** – кандидат технічних наук, доцент Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; **Большая Оксана Вікторівна** – кандидат економічних наук, асистент Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Кононец Наталія Василівна – доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та суспільних наук Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Момот Олена Олегівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теоретико-методичних основ викладання спортивних дисциплін Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «**Методика**
М 34 навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі»
(XXVIII КАРИШИНСЬКІ ЧИТАННЯ) (м. Полтава, 27-28 травня 2021 р.) / За заг.
ред. проф. М.В. Гриньової. – Полтава : Астрая, 2021. – 364 с.

ISBN

Збірник містить матеріали, присвячені сучасним проблемам методики навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі. Для наукових працівників, викладачів, студентів, магістрантів закладів вищої освіти, учителів.

УДК 373.5.016:5+378.016:5](062)

Друкується за рішенням вченої ради Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (протокол №11 від 29.04.2021 року)

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів та посилань несуть автори статей.

Комп'ютерне забезпечення: Жданова-Неділько О.Г., Величко Р.М., Хілінська Т.В.

ISBN

© ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2021
© Автори, заг. ред. М.В. Гриньової, 2021
© Астрая, 2021

розрідженість насаджень, форма та розмір крони, діаметр дерева на висоті грудей (ДВН), висота, ширина, площа проєкції і обсяг крони, стадія розвитку, фізіологічний аспект життєздатності, вік дерева та наявність агентів розповсюдження – птахів. Також важливу роль відіграє глобальне потепління [4].

Тож, омела є важливою складовою в житті людини ще з давніх часів, вона може використовуватися як лікарська сировина, є важливою кормовою базою для зимуючих птахів. В невеликих кількостях майже не шкодить дереву, а навпаки надає йому органічні речовини які вона синтезує круглий рік. Та при інвазії старих та чутливих до інвазії дерев в надмірній кількості, може призвести до зменшення продуктивності, зниженню врожайності, втраті частини крони внаслідок всихання вражених гілок та як наслідок втрата декоративності.

Ми вважаємо, що найефективніше та економічно вигідною є оптимальна обрізка омели та за умови поступової заміни дерев-живителів саджанцями, де в цьому є необхідність, без суцільного винищення в природних біоценозах, такі як природні парки міста, за для збереження біорізноманіття.

Список використаних джерел:

1. Бажан Є.А., Бажан А.Г., Гордієнко О.В. Поширення Омели білої в деяких зелених насадженнях Шевченківського району м. Полтави та шляхи вирішення даної проблеми / Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі» (XXVII КАРИШИНСЬКІ ЧИТАННЯ) (м. Полтава, 28-29 травня 2020 р.) / За заг. ред. проф. М.В. Гриньової. – Полтава: Астроя, 2020. – 437 с. – С. 113-115.
2. Капелюш, Н.В. Вплив аерогенного забруднення на показники асиміляційного апарату деревних рослин міста Запоріжжя [Електронний ресурс] / Н. В. Капелюш. – Режим доступу : <http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2012/bio-3-2012/111-115.pdf> – 22.09.2017.
3. Петрович О.З. Полезахисні лісосмуги в контексті впровадження концепції екосистемних послуг [Текст] / О.З. Петрович // Экосистемы, их оптимизация и охрана. – 2014. – №11. – С. 42-49.
4. Рибалка І.О. Взаємозв'язок між інтенсивністю зараження Омелою білою (*Viscum album* L.) та деякими екологічними параметрами дерев-живителів – Науковий вісник НЛТУ України. – 2016. – Вип. 26.5. – 1. Лісове та садово-паркове господарство. – С. 146-149.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Бажан Т.О., Клименко О.Р., Бажан Є.А.
(Полтава, Україна)

За останні роки тема академічної доброчесності в освітньому просторі України вийшла на якісно новий рівень. Про це свідчать конкретні дії університетів: прийняття кодексів академічної етики, забезпечення навчального закладу антиплагіатними комп'ютерними системами. Ще одним важливим кроком у досягненні дотримання принципів академічної доброчесності є прописування змісту, складових академічної доброчесності, видів її порушення та варіантів відповідних санкцій на законодавчому рівні. Відповідно до Статті 42 Закону України «Про освіту» №2145-VIII (2017 р.), академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом

правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Зокрема, дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає: посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність; контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти; об'єктивне оцінювання результатів навчання [1].

Одним із важливих заходів, що допоможуть реалізовувати принципи академічної доброчесності, є проект сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project – SAIUP) – ініціатива, спрямована на системні зміни в українській вищій освіті: підвищення якості, створення умов для реалізації найбільш обдарованих студентів, покращення іміджу українських університетів. Проект реалізується Американськими Радами з міжнародної освіти в Україні за підтримки Посольства США та у партнерстві з Міністерством освіти і науки України. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні розпочав свою роботу у лютому 2016 року з тлумачення явища академічної доброчесності. Інформаційний простір дуже жваво відреагував на те, що здавалося б, очевидні для наукової спільноти поняття чесності, самостійності, незалежності, об'єктивності та професіоналізму почали обговорювати, аналізувати, та, щонайважливіше, пояснювати здобувачам освіти. Проект розрахований на 4 роки – це дозволить охопити ціле покоління студентів-бакалаврів, починаючи з їх першого року навчання в університеті і закінчуючи отриманням дипломів бакалавра. Саме це покоління випускників повинно стати носієм нових цінностей у вищій освіті, в науці та в суспільстві загалом. Проект охоплює чотири основні напрямки діяльності: просвітницька кампанія, практичний навчальний курс в університетах, поширення міжнародних практик в українських університетах, робота над нормативною базою і регулятивними механізмами [2].

Окремим напрямом роботи проекту, який трансформує академічну доброчесність з міфу у стале поняття, є впровадження курсу «Академічне письмо та доброчесність». Послідовне викладання такого курсу в університетах-партнерах та учасниках уже дає перші результати. Першокурсники володіють основними термінами, розуміють поняття академічної доброчесності, отримують необхідну інформацію про порушення академічної доброчесності та можливі санкції, вчать писати відповідно до поставлених викладачем критеріїв та вимог. Саме курс «Академічне письмо та доброчесність» як освітня компонента Проекту озброює студентів від першого дня перебування в університеті «новими правилами гри» та інструментами, як цих правил дотримуватися. Новаторами тут стали Луцький національний технічний університет та Ізмаїльський державний гуманітарний університет. Ці ЗВО від вересня 2017 року навчають студентів-першокурсників академічній доброчесності, перейнявши ініціативу від Тернопільського державного медичного університету. В ТДМУ курс академічного письма та доброчесності викладають аспірантам [3].

Академічна доброчесність дозволяє системі освіти залишатися дієвою, такою, що справді дає знання та навички, а не лише документи про здобуття освіти. Країни з високим рівнем академічної доброчесності не мають такої проблеми як «визнання дипломів» – як правило, це успішні, економічно розвинені країни з високим рівнем освіти та науки.

Прояви академічної недоброчесності – такі як списування, плагіат, корупція – не можуть бути визначальними для всієї системи освіти, зокрема вищої, оскільки вони руйнують її, перетворюючи навчальний процес на імітацію. Нечесність в освіті негативно впливає і на все суспільство, і на кожного окремого індивіда, адже створює систему, в якій неможливо досягнути успіху чесним шляхом, а таке суспільство не може бути успішним у довготривалій перспективі [3].

Таким чином, пріоритетом у розвитку науки та освіти повинна стати боротьба з академічною недоброчесністю. І роль навчальних закладів у пропаганді дотримання принципів академічної доброчесності звісно надзвичайно важлива, але необхідно пам'ятати, що академічна доброчесність починається з суспільної, духовної доброчесності. Важливо, щоб педагоги працювали у тандемі з батьками здобувачів освіти. Дотримання правил етики та поваги до праці, інтелектуальної власності інших людей повинно виконуватися на загальнонаціональному рівні.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про освіту». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Academic IQ / Проект в університетах. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://saiup.org.ua/pro-proekt/proekt-v-universytetah/>
3. Academic IQ / Академічна доброчесність – це запорука якісної освіти та сталого розвитку. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://saiup.org.ua/novyny/z-chitkumy-oriyentyramy-stalogo-uspihu-akademichna-dobrochesnist-yak-zaporuka-yakisnoyi-osvity/>

ПЕДАГОГІЧНІ ВИСТАВКИ ЯК ПОТУЖНІ ЗАСОБИ ПРОПОГАНДИ ТА ВПЛИВУ НА ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ГУВЕРНЕРСЬКИХ КАДРІВ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XIX – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ

Бардінов А.В.
(Полтава, Україна)

Об'єктивна потреба сучасності у кваліфікованих фахівцях гувернерської сфери спричинена тим, що зазначена категорія фахівців, здійснюючи індивідуальну практичну діяльність у вихованні й навчанні дітей, відчутно впливають на духовно-моральне, інтелектуальне формування дитини – майбутнє української нації, від чого значною мірою залежить майбутнє нашої держави.

Зразком у вирішенні зазначеної проблеми може слугувати для нас практичний досвід другої половини XIX – початку XX століття, оскільки гувернерство в цей час досягло найвищого рівня свого розвитку та офіційного визнання його як освітнього феномена в цілому [1].

Зразком у вирішенні проблеми практичної підготовки вихователюк-гувернанток на науково-педагогічних засадах можуть слугувати, на нашу думку,